

TEMA 1: LA VICTIMOLOGIA

1.1. La victimologia com a ciència: objecte

OBJECTE: QUÈ ESTUDIAREM EN AQUESTA ASSIGNATURA?

VÍCTIMES I DRET PENAL SUBSTANTIU

VÍCTIMES I PROCÉS PENAL

VÍCTIMES I POLÍTICA CRIMINAL

1.1. La victimologia com a ciència: objecte

CONCEPTE:

Gulotta (1976)

«Disciplina que té per objecte l'estudi de la víctima d'un delictes, de la seua personalitat, de les seues característiques biològiques, psicològiques, morals, socials i culturals, de les seues relacions amb el delinqüent i el paper que ha exercit en la gènesi del delictes»

Tamarit (2006)

«Ciència multidisciplinària que s'ocupa del coneixement relatiu als processos de victimitat i desvictimitat»

1.2. Breu referència a la història de la victimologia

La víctima sempre ha estat present en el dret penal i en la criminologia? Com ha evolucionat esta figura al llarg del temps?

DOBLE OBLIT DE LA VÍCTIMA.

«Venjança de la sang» en la Baixa Edat Mitjana.

Castella i Navarra la reconeixen expressament per al rapte i la violació (Fur Vell de Castella i Fur General de Navarra):

Dret del pare, germà o parent mes pròxim de la dona que fora deshonrada a la seua casa mateixa.

1.2. Breu referència a la història de la victimologia

ANTIGA VICTIMOLOGIA (VICTIMOLOGIA POSITIVISTA):

VON HENTING: El criminal i la seua víctima, 1948.

MENDELSON: Nous horitzons biopsicosocials: Victimologia, 1947.

WOLFGANG: Patrons en homicidi criminal, 1958. → concepte de «precipitació» (*victim precipitation*).

DÈCADA DELS 80 → NOVA VICTIMOLOGIA (VICTIMOLOGIA RADICAL O PROMOCIONAL):

Se centra en necessitats i drets de les víctimes.

Sensibilitat per no contraposar els drets de les víctimes als del delinqüent.

REPTES EN L'ACTUALITAT? VICTIMOLOGIA CRÍTICA, VICTIMOLOGIA VERDA, VICTIMOLOGIA RADICAL, VICTIMOLOGIA CULTURAL...

1.1. La victimologia com a ciència: mètode

Les enquestes de victimització:

AVANTATGES: major informació (xifra negra), necessitats de les víctimes, relació amb l'agressor.

DESAVANTATGES: grups de pressió, no reflecteixen delictes de coll blanc, no es pregunta als més vulnerables...

#QueSeSepa: El mayor estudio sobre violencia sexual de la historia

Devermut lanza una encuesta para esclarecer las cifras de violencia sexual en la que han participado más de 600.000 mujeres.

1.3. Aproximació al concepte de víctima

Què és una «víctima»?

ORIGEN ETIMOLÒGIC: ANIMAL SACRIFICAT. VÍCTIMA PURA-SACRIFICIAL.

LA «BONA VÍCTIMA»: CONCEPTE ESSENCIALISTA/IDENTITARI: genera estereotips/tanca les persones a la «presó de la victimitat».

La víctima ideal va ser definida per Nils Christie (1986): la víctima ideal, que variarà segons la comunitat de referència on es construïska, es defineix per la seua vulnerabilitat, respectabilitat social i innocència (irreprotxabilitat o no posada en perill).